

Quan l'èpica confia en la lírica

VICENÇ LLORCA

I
L'11 de setembre de 2013 s'aixeca al Maresme, entre els trams 434-433 de la Via Catalana, amb un to grisenc. Durant la nit, semblava que anava a caure una tempesta forta. Però situada dins el mar, finalment ha deixat a la costa intervals de pluja no gaire forta acompanyada de trons i llampecs a la llunyania. Les gotes, repartides sobre l'asfalt i a punt de caure de les fulles, que es presenten ben verdes, i de les teulades i les baranes, mullades encara, són testimonis del pas nocturn de l'aigua. Fa fresca. A la cruïlla entre el carrer de Camil Fabra (Nacional II) i la Riera d'Alella, hi ha poc moviment de cotxes i gairebé nul de persones. A les 10 estem al voltant dels 17 graus. No fa vent i el mar dubta sobre quina direcció prendre i quina intensitat vol per al seu moviment. Els núvols encara hi són a l'arc de costa del baix Maresme fins a Barcelona, com dient: tornarem a descarregar. Enllà del Port del Masnou, en l'horitzó, la llum lentament vol fer-se pas entre petites clarianes. Parafresant Joan Sales, diríem que aquest dimecres es lleva amb la incerta glòria d'un dia de setembre.

II
Les celebracions oficials han transcorregut amb tranquil·litat arreu del país, com admetent que, enguany, acompleixen tan sols un paper de trànsit. Un xim-xim ha acompanyat la copeta de vi amb què ha acabat l'acte institucional d'Alella al centre cultural de Can Lleonart, on voleia l'estelada. Es detecta en l'ambient moltes ganes de participar en la Via a la tarda. El matí constitueix, doncs, més aviat un pròleg

Vicenç Llorca va obtenir el premi Octubre de poesia Vicent Andrés Estellés l'any 1995 pel llibre 'Atles d'aigua'. La seva darrera publicació ha estat la novel·la 'Tot el soroll del món' (Columna Edicions, 2011) on, entre més aspectes, reflexiona sobre el que signifiquen els canvis històrics a través de les actituds i la sensibilitat.

al vertader capítol del llibre que s'està a punt d'escriure. Destaca la diversitat d'edats que caracteritza ja la jornada: des de nens fins a gent gran. Observo especialment els ulls de les persones amb més edat i interpreto en les seves mirades el desig d'aprofitar una oportunitat d'or per a expressar sentiments desats al llarg del temps. Baixo la riera fins al port del Masnou. A la rotonda, una altra estelada voleia tancant així una línia imaginària al llarg de la riera fins al mar. Comença a arribar gent per anar a dinar. Molts cotxes porten banderes a les finestres i els vianants semblen també banderes vivents, de tant color quadribarrat que vesteixen. Tothom té al cap un sol punt horari: 17 hores 14 minuts.

III
Manca una hora perquè es formi la cadena. Amb la carretera tallada, el silenci dona pas a les veus humanes i a la remor del mar, tan difícils de sentir habitualment amb el brogit del trànsit. Els joves comencen a prendre posicions, mentre els pares amb els nens juguen a la platja i als jardins. Els obradors principals de la meua obra literària han estat, i són, Santa Coloma, Organyà i, actualment, aquest indret definit per la masia datada entre els segles XVI i XVII de Can Targa, on signo els meus escrits. Situada al Bell Resguard del Masnou, a l'antiga Alella de Mar, entre la Riera i Can Teixidor, aquesta masia al costat del mar que

acull un centre ocupacional, avui no serà el meu lloc de passeig solitari on medito sovint sobre la vida i l'amor, la literatura i les arts, Catalunya i el món..., sinó un testimoni de la història, una prova que la història la construïm les persones a través de la voluntat de ser, del civisme i de la democràcia. Tant de bo no es perdi aquesta lliçó que ens van ensenyar mestres com Mahatma Gandhi, perquè en el moment en què descobrim que les actituds canvien el món, hem comprès veritablement l'eina de millora de la humanitat en aquest planeta.

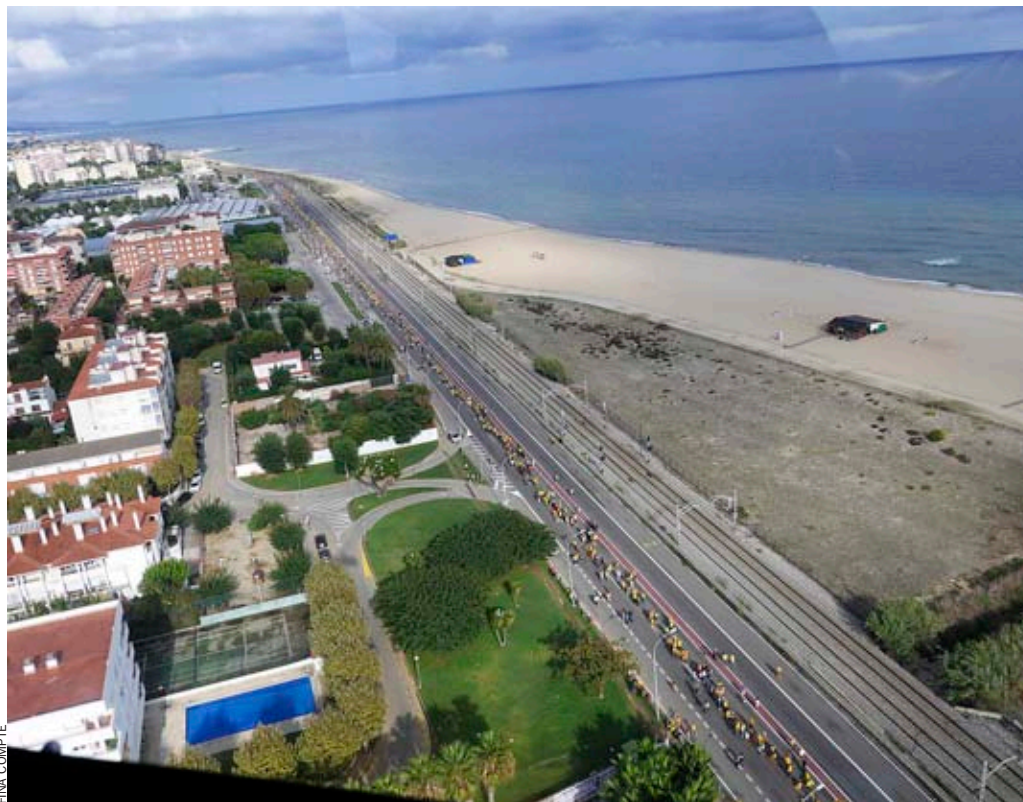
IV
Són quarts de cinc. Em situo al tram 433. No para d'arribar-hi gent i, darrere la primera línia humana, se'n fa una altra. Fins i tot, hi ha persones que es col·loquen darrere tot conformant una tercera franja improvisada. Definitivament, el pas de la Via per aquest sector és ple a vessar. Es confirma el que ja havia observat durant el matí: que hi participen tota mena de ciutadans i de totes les edats. No és estrany, doncs, que se senti parlar castellà ni observar la presència de persones d'altres països, com dues famílies veïnes d'origen argentí. Especialment entranyable és la imatge dels ancians de la Residència Geriàtrica que no es volen perdre l'esdeveniment des del balcó de l'edifici modernista on s'estén una gran senyera. Tabalers, gegants..., animen l'espera, tot i que els

mateixos ciutadans prenen la iniciativa cantant cançons, ballant sardanes, fent onades... Alguns han decidit obrir un altre camí pel mar, de manera que algunes embarcacions recorren la línia costanera i s'afegeixen així a la cadena humana, inclosa una moto d'aigua. Hi regna un civisme total, absolut, mentre els núvols s'esqueixen i el sol decideix sumar-se a la Via.

L'organització funciona a la perfecció. Sobresurt per eficaç i simpàtica la tasca dels voluntaris, els quals passen amb megàfons i bicicletes i van informant sobre el que s'ha de fer mentre queden lliures els carrils de serveis i els diferents cossos de seguretat i protecció civil poden acomplir les seves funcions. I, tanmateix, un altre camí es constitueix també al cel, de manera que la Via en aquest punt es pot dir que ocupa terra, mar i aire. Helicòpters i avionetes passen i repassen la cadena humana, cosa que és celebrada pels ciutadans que saluden al seu pas, excepte a l'avioneta que porta una pancarta publicitària d'Intereconomia amb les banderes de Catalunya i Espanya, el logotip de la cadena i un lema: "España, juntos más fuertes". Tot i el rebuig, no sento cap insult. Només algú que ironitza davant el fet que, en direcció sud, la pancarta no es pot llegir: "Lo sentimos. Al revés no sabemos leer". La indiferència és la resposta a les següents passades. La gent ha decidit foragitar el mal humor i lliurar-se a un esperit festiu. Començo a pensar que la consciència de participar en un dia èpic el determina un component emocional d'una potència extraordinària. Curiosament, s'endevinen més paraules en els silencis que en les proclames, d'altra banda, poques i clares. Aquest lirisme col·lectiu arran de mar em duu a invocar la presència d'un poeta que reposa una mica més amunt de la comarca, a Arenys de Mar. Escriu Salvador Espriu en els seus versos:

*A la vora del mar. Tenia
una casa, el meu somni,
a la vora del mar.*

*Alta proa. Per lliures
camins d'aigua, l'esvelta
barca que jo manava.
Els ulls sabien*

Imatge aèria de la cadena humana a la comarca del Maresme. També la sobrevolaven helicòpters d'Intereconomia amb un lema: "España, juntos más fuertes".

*tot el repòs i l'ordre
d'una petita pàtria.*

V
Si hagués de resumir en una paraula l'expressió de l'estat d'ànim de les ciutadanes i els ciutadans que m'envolten, escriuria sense dubtar la paraula "il·lusió". El sol il·lumina els rostres d'unes persones que, al seu torn, per elles mateixes il·luminen l'ambient amb la seva alegria. Cada minut esdevé màgic. I cadascú és conscient que en llibertat, en pau i democràticament està contribuint a construir una cosa gran. Més encara, que, al capdavant, no està esperant llegir la història, sinó que està fent la història. Aquesta força serena colpeix i reconforta. És un tresor humanament immens que només es manifesta en ocasions especials. I avui n'és una. Cal gaudir-la com es mereix.

Un coet avisa del pas dels fotògrafs per fer la "gigafoto" quatre minuts abans de les 17.14 hores. La quantitat de fotografies que s'han fet i es fan no té aturador. Tothom vol conservar en

les màquines i els mòbils una imatge d'un moment tan únic, un petit record en una gran memòria. I, a la fi, el punt horari esperat: tothom s'agafa de les mans com si d'una enorme sardana es tractés, conscients que tota una geografia de nord a sud i de sud a nord ha quedat unida per l'energia d'un sentiment, d'una emoció. I, després, a les 6, el Cant dels Segadors marca el final de la concentració. La cadena es va desfent a poc a poc. Els veïns tornen a casa tot xerrant. La naturalitat amb què s'acabava el capítol final del llibre intítulat *Via Catalana* en els trams 433 i 434 és un punt i final senzillament meravellós. El poble ha parlat amb les mans unides i ha dit el que sentia. I ha estat tan contundent el que ha dit i com ho ha dit: que aquest 11 de setembre marca un abans i un després en la història de Catalunya. Una Catalunya que ha optat, des del seu europeisme, per donar al món el millor d'ella mateixa. L'anomenat *Catalan Way* és ja un referent mundial perquè els catalans han confiat la seva èpica a la lírica que representa viure en pau i en llibertat.